

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
SOCIETAS SCIENTIARUM LODZIENSIS
WYDZIAŁ I - JĘZYKOZNAWSTWA, NAUKI O LITERATURZE I FILOZOFII

ROZPRAWY KOMISJI JĘZYKOWEJ

TOM LXXI

GWARA JAKO MEDIUM KULTUROWE
HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

DIALECT AS A CULTURAL MEDIUM
HISTORY AND CONTEMPORARY TIMES

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
ŁÓDŹ 2023

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
95-505 Łódź, ul. M. Curie-Skłodowskiej 11
<http://www.ltn.lodz.pl> e-mail: biuro@ltn.lodz.pl tel. 42/66-55-459

Redaktor naczelny: IRENA JAROS (Uniwersytet Łódzki)
Z-ca redaktora naczelnego: KATARZYNA SICIŃSKA (Uniwersytet Łódzki)

Członkowie redakcji: MARIA BIOLIK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn),
MAREK CYBULSKI (Uniwersytet Łódzki), FELIKS CZYŻEWSKI (Uniwersytet Marii
Curie-Skłodowskiej, Lublin), STANISŁAW DUBISZ (Uniwersytet Warszawski), JÚLIA
DUDÁŠOVÁ-KRIŠŠÁKOVÁ (Uniwersytet Preszowski, Preszów), BOGUSŁAW DUNAJ
(Uniwersytet Jagielloński, Kraków), BJÖRN HANSEN (Uniwersytet w Ratyzbonie), PAWŁO
HRYCENKO (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Kijów), KARMEN KENDA-JEŽ (Słoweńska
Akademia Nauki i Sztuki, Lublana), MICHAEL MOSER (Uniwersytet Wiedeński), BOŻENA
OSTROMĘCKA-FRĄCZAK (Uniwersytet Łódzki), PIOTR STALMASZCZYK (Uniwersytet
Łódzki), ANNA STROKOWSKA (Uniwersytet Łódzki)

Sekretarz redakcji: EWELINA ZAJĄC (Uniwersytet Łódzki)

Redaktor językowy: MONIKA PORADECKA

Punktacja MEiN: 20

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Indeksowanie: CEEOL, CEJSH, CrossRef, ERIH Plus, Index Copernicus, Linguistic Bibliography,
Biblioteka Nauki, PBN

Czasopismo Open Access: <http://www.czasopisma.ltn.lodz.pl/Rozprawy-Komisji-Jezykowej>

Publikacja na licencji Creative Commons – CC BY-NC-ND 4.0 Treść licencji dostępna na stronie
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.en>

© Copyright by Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2023

ISSN 0076-0390; e-ISSN 2450-9310
<https://doi.org/10.26485/RKJ>
<https://doi.org/10.26485/RKJ/2023/71>

Druk: OSDW Azymut Sp. z o.o., Łódź, ul. Senatorska 31

Spis treści

Ewelina GRZEŚKIEWICZ	
Cechy gwarowe w <i>Opowieściach uciesznych</i> Michała Kajki.....	7
– Dialectal Features in <i>Opowieści Ucieszne</i> [Amusing Stories] by Michał Kajka	
Ilona GUMOWSKA-GROCHOT	
<i>Bieda</i> – kulturem lubelski (na materiale gwarowym).....	23
– <i>Poverty</i> : the Lublin Region Cultureme (on Dialectal Material)	
Agnieszka KLIMAS	
Słownictwo ludowe jako podstawa derywacyjna XIX-wiecznych nazwisk Piotrkowa Trybunalskiego.....	41
– Folk Vocabulary As a Derivational Basis of 19 th Century Surnames in Piotrków Trybunalski	
Krzysztof KOŁATKA	
<i>Chłop je mięso, kiedy kura chora albo on chory</i> , czyli o ludowej wegekuchni w świetle krajeńskiej leksyki.....	63
– <i>A Peasant Eats Meat When the Hen Is Sick or He Is Sick</i> : On Folk Vegetarian Cuisine in the Context of the Krajna Lexicon	
Anna MISZTA	
Śląski świat przedstawiony, czyli klasyka literatury dziecięcej napisana po śląsku. <i>Kubuś puchatek</i> A.A. Milne'a (<i>Niedźwiodek puch</i>).....	85
– Silesian Represented World or Classics of Children's Literature Translated into Silesian Dialect. <i>Winnie-The-Pooh</i> by A.A. Milne (<i>Niedźwiodek puch</i>)	
Marzena MIŚKIEWICZ	
Wykładowcy stylizacji gwarowej w <i>Młodości Jasia Kunefala</i> Stanisława Piętaka.....	101
– Exponents of Dialect Stylization in <i>Młodość Jasia Kunefala</i> by Stanisław Pięta	

Anna MLEKODAJ

- Wiązanka kwiecica czy wykwintny bukiet? Figury myśli i figury słów w gwarowej poezji Jana Mazura z Podhala 117
- A Bunch of the Wildflowers or an Elegant Bouquet? Rhetorical Devices in the Dialect Poetry of Jan Mazur from Podhale

Halina PELCOWA

- Obraz gwary utrwalony w słowach i ich wykładnikach kulturowych 131
- The Picture of the Dialect Recorded in Words and Their Cultural Exponents

Jerzy SIEROCIUK

- Relacje gwara – folklor w kontekście trwałości kultury oralnej 145
- Dialect – Folklore Relations in the Context of Permanence of Oral Culture

Anna STEFAN

- Dialekty słoweńskie a zróżnicowanie socjalne języka słoweńskiego 159
- Slovenian Dialects and the Social Diversity of the Slovenian Language

Novica VUJOVIĆ

- Crnogorska onomastika u kontekstu slovenske onomastike: povodom projekta *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia*, tom II, Warszawa–Kraków, 2003 173
- Onomastyka czarnogórska w kontekście onomastyki słowiańskiej: w związku z projektem *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia*, tom II, Warszawa–Kraków 2003
- Montenegrin Onomastics in the Context of Slavic Onomastics: *The Slavic Onomastics. Encyclopedia Project*, Volume II, Warsaw–Krakow, 2003

Тетяна ЯСТРЕМСЬКА (Tetiana Yastremska)

- „Верх” i „низ” у світосприйнятті діалектоносіїв: *рай – земля – пекло* 179
- „Góra” i „dół” w postrzeganiu świata przez nosicieli gwary: *raj – ziemia – piekło*
- ‘Up’ and ‘Down’ in the World Perception of Dialect Speakers: *Heaven – Earth – Hell*

- Recenzenci artykułów w bieżącym tomie 199
- Zasady przygotowania tekstu do „Rozpraw Komisji Językowej ŁTN” 201
- Zasady kwalifikowania tekstów do druku 205